

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

586

Vragen van het lid **Renkema** en **Ellemeet** (beiden GroenLinks) aan de Minister en Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *de ingezonden brandbrief in het NRC van 67 zorgprofessionals «Laten we de duurste ziekte aanpakken – dementie»* (ingezonden 22 oktober 2019).

Antwoord van Minister **De Jonge** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) en van Staatssecretaris **Blokhuis** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 31 oktober 2019).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de brandbrief van 67 zorgprofessionals waarin zij pleiten voor méér aandacht en prioritering betreffende het voorkómen van dementie?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2, 4, 5

Was u voorafgaand aan de ingezonden brandbrief reeds op de hoogte dat uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat het risico op dementie voor 30 tot 40 procent gerelateerd is aan leefstijl en/of deels vermijdbaar is? Zo ja, wanneer nam u hier kennis van en van wie?

Onderschrijft u de conclusie van de zorgprofessionals dat bij een afname van 20 procent van het aantal dementiepatiënten in Nederland een financiële besparing kan worden gerealiseerd van jaarlijks circa 2 miljard euro?

Onderschrijft u tevens dat een dergelijke daling betekent een afname van 5000 nieuwe patiënten op jaarbasis?

Bent u ervan op de hoogte dat het stimuleren van gezonde voeding, gezond gewicht, lichaamsbeweging en het tegengaan van sociale isolatie, somberte, gehoorbeperkingen en roken er toe kan leiden dat een daling van 20 procent van het aantal dementie-patiënten haalbaar is?

Antwoord 2, 4, 5

Wij zijn bekend met het artikel en de infographic uit The Lancet die is gepubliceerd in juli 2017. Hieruit komt naar voren dat 35% van de dementiegevallen door aanpassing van leefstijl voorkomen zou kunnen worden. In expertbijeenkomsten tussen VWS en verschillende wetenschappers over de preventie van dementie werd echter geconstateerd dat de door de Lancet-commissie genoemde 35% reductie alleen zou slagen als de hele bevolking

ook daadwerkelijk vanaf jonge leeftijd alle leefstijlaspecten in acht zou nemen. Deze wetenschappers waren het erover eens dat daarom een realistischere schatting zou zijn dat met de genoemde leefstijlaanpassingen 5% van de dementiegevallen voorkomen zou kunnen worden. De auteurs van de brandbrief in het NRC wijzen in de brief op de potentie van preventie. Het daadwerkelijk effect is afhankelijk van veel meer factoren dan alleen het stimuleren van een bepaalde leefstijl. Internationaal wordt daarom veeleer gesproken over het verminderen van risico's van dementie.

Vraag 3

Waarom heeft het voorkomen van dementie geen prominente plek in de (actie)plannen rondom dementie? Bent u bereid om van preventie een speerpunt te maken in uw campagne over dementie-adaptatie: «Samen maken we Nederland dementievriendelijk»?

Antwoord 3

Het voorkomen van dementie heeft wel degelijk een plek in de plannen. Zo maakt preventie van dementie een belangrijk deel uit van het onderzoeksprogramma Memorabel en zullen wij de komende jaren extra investeren in dergelijk onderzoek. Wij zijn het met de auteurs eens dat meer aandacht voor het voorkomen van dementie, inclusief onderzoek naar hoe de risico's op dementie te verkleinen en het ziekteproces te remmen, nodig is. Ook werken wij nu aan een nieuwe Nederlandse strategie voor de aanpak van dementie. Het voorkomen van dementie zal hier onderdeel van zijn. Daarnaast zijn in het Nationaal Preventieakkoord met ruim 70 partijen in Nederland afspraken gemaakt om roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik terug te dringen. Deze focus op een gezonde leefstijl sluit aan bij het pleidooi van de auteurs.

«Samen dementievriendelijk» is een gezamenlijk initiatief van mijn ministerie, Alzheimer Nederland en de pensioenuitvoeringsorganisatie PGM. Het doel is dat mensen dementie niet alleen weten te herkennen, maar vervolgens ook iets kunnen betekenen voor iemand met dementie of een mantelzorger. Gegeven dit doel ligt het niet voor de hand preventie tot een speerpunt in dit programma te maken.

Vraag 6

Bent u bereid in contact te treden met de initiatiefnemers – welke zijn verbonden aan het Nederlands Innovatiecentrum voor Leefstijlgeneskunde & het Radboud Universitair Medische Centrum – van de brandbrief om tot concreet nieuw beleid te komen, zoals onder meer het onderzoeken van een suikertaks?

Antwoord 6

Met het Nationaal Preventieakkoord zijn in november 2018 ambitieuze doelen en maatregelen afgesproken met ruim 70 partijen om roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik terug te dringen. Een instrument als de suikertaks is toen ook besproken. De gezamenlijke ondertekenaars van het Nationaal Preventieakkoord hebben ervoor gekozen om op een andere manier in te zetten op vermindering van calorie-inname via frisdranken, koek, snoep en zuivelproducten met toegevoegde suikers. De frisdrankindustrie heeft zich met het Nationaal Preventieakkoord gecommitteerd aan een substantiële reductie (30% in 2025 ten opzicht van 2012) van de suikerinname via frisdrank. Een aanvullende maatregel als het onderzoeken van een suikertaks is daarom op dit moment niet aan de orde. Wel zijn wij bereid met de initiatiefnemers het gesprek aan te gaan.

Vraag 7

Kent u de open brief van ruim honderd wetenschappers «Dementia (Including Alzheimer's Disease) can be Prevented: Statement Supported by International Experts», reeds uit 2013, waarin overheden worden opgeroepen maximaal in

te zetten op preventie van dementie?¹ Zo ja, welke actie heeft de regering tot op heden ondernomen naar aanleiding van deze oproep?

Antwoord 7

Deze brief is geschreven ter gelegenheid van de G8 summit over dementie op 11 december 2013. De G8-leiders krijgen hierin de oproep om aandacht te geven aan het bevorderen van een gezonde leefstijl om het ontwikkelen van dementie tegen te gaan en om meer in te zetten op onderzoek naar preventiemogelijkheden bij dementie. Ook eind 2013 stimuleerde de overheid al het volgen van een gezonde leefstijl in het kader van algemene gezondheidsbevordering. Sinds medio 2013 voert ZonMw in opdracht van VWS het dementieonderzoeksprogramma Memorabel uit. Onderzoek naar preventie van dementie is een onderdeel van dit programma.

Vraag 8

Kunt u bovenstaande vragen beantwoorden voor aanvang van de begrotingsbehandeling van Volksgezondheid, Welzijn en Sport d.d. 30 oktober 2019?

Antwoord 8

Ja.

¹ «Taking immediate action on the known risk factors could perhaps prevent up to one-fifth of predicted new cases by 2025 ... Prevention of dementia would thus not only prevent a lot of human suffering but would save huge sums of money. We call upon the Health Ministers of the G8 countries to greatly increase government funding for research on the prevention of dementia.»